

כך יכולה ישראל להרוויח ממשבר האקלים

ישראל מתהדרת בידע הטכנולוגי שלה, והייתה בין המדינות הראשונות שחתמו על הסכם פריז, אבל בפועל - צריכת האנרגיה בישראל רק עולה. חבל שבגלל חוסר תשומת לב נפספס את ההזדמנויות שנוצרות בימים אלו

28.10.16, 07:30 פרופ' אופירה אילון

נושא שינויי האקלים קיבל דחיפה חדשה מצד העולם. הסכם פריז, שהושג בדצמבר 2015, ייכנס לתוקף ב-4.11.16 ומדובר בבשורה מרעישה. 55 מדינות אשר פולטות 55% מגזי החממה, אשררו את ההסכם, ובמונחי אקלים זה הצלחה חסרת תקדים. בין המאשררות ניתן למנות את ארה"ב, סין, הודו וגם את ישראל. ההסכם, למי שלא בקיא בפרטים, עוסק הן במאמצים להפחתת פליטות גזי חממה (מיטיגציה) והן בהיערכות לאירועי האקלים (אדפטציה).

העולם היום מתייחס למשבר האקלים כאיום ממשי. הוריקנים, שיטפונות, בצורות, פגיעה ביבולים חקלאיים והגברת אובדני מזון עקב אחסון לא מותאם של התוצרת החקלאית, גלי חום וגלי קור, עליית מפלס הים ועוד, הם רק חלק מהתופעות ההרסניות הנובעות משינויי אקלים ואשר משפיעות על הכלכלה העולמית, וחשוב שישראל תיקח חלק במערכה.

בישראל, קיימת תוכנית צנועה, אשר הוגשה לאו"ם, להפחתת פליטות גזי חממה, וכאן מתחילה הבעיה. בישראל לא קיימת כלל תוכנית לאומית, או החלטת ממשלה בנושא ההיערכות לשינויי האקלים, וחבל.

התועלות שיכול המשק הישראלי להפיק מהפחתת פליטות גזי חממה - התלויה בעיקר בהתייעלות אנרגטית ובהטמעת אנרגיות מתחדשות, ומהיערכות ראויה לאירועי אקלים - יכולות להיות עצומות. המספרים העולמיים מדברים על כך שהשקעה של דולר אחד באדפטציה, חוסכת 8 דולרים בתיקון הנזקים העתידיים שנובעים מאירועים אלה) ע"פ דו"ח שייצא ע"י Climate ADAPT שבאיחוד האירופי).

בנוסף, יכולה מדינת ישראל להרוויח מייצוא הידע והטכנולוגיות הרלוונטיות שכן ישראל כבר תפסה לה שם של מובילה טכנולוגית גם כתחום זה. בעולם, גם במגזרים הפרטיים וגם בציבוריים, כבר הבינו כי ניתן להפוך את האיום האקלימי להזדמנות: חברות פרטיות הופכות את הצורך המחייב (הנובע מחוקים ותקנות המוגדרות ע"י המדינה) להפחית פליטות להזדמנות להתייעל אנרגטית, להגדיל את השימוש באנרגיות מתחדשות. ג'נרל אלקטריק IBM, סימנס ואחרות, כבר ממזמן הפכו את הפעילות הזו לפעילות משמעותית המניבה מיליונים.

מדינות בעולם מנצלות משברים ואיומים כדי למנף מדיניות ולשנות כללי משחק. כך למשל, החליטה ממשלת גרמניה בתחילת החודש, בעקבות משבר האמון של חברת פולקסווגן ומחויבותה להפחתת פליטות מזהמים והפחתת פליטות גזי חממה, לאסור את השימוש במנועי שריפה פנימיים (בנזין ודיזל) עד שנת 2030, ולהשתמש תחת זאת במנועים חשמליים. מהלך כזה, כבר גורם תפנית בקידום תעשיית הרכב הגרמנית.

צילום: בלומברג

מנכ"ל פולקסווגן לשעבר מרטין ווינטרקורן. ממשלת גרמניה ניצלה את משבר הדיזלגייט

כיום, ברור לכל, כי הפתרונות להפחתת פליטות גזי חממה ולהיערכות לשינויי האקלים חייבים להיות מבוססי טכנולוגיה - בעיקר טכנולוגיית המידע. ניהול בביג דאטה ובאינטרנט של הדברים יהיו כלים דומיננטיים לניהול משאבים.

ישראל מתהדרת בידע הטכנולוגי שלה, נישאת על גבי האמרה שאנחנו סטארט אפ ניישן ואפילו הייתה בין המדינות הראשונות שחתמו על הסכם פריז, אבל בפועל - צריכת האנרגיה בישראל רק עולה. הירידה הקלה בעצמות פליטות גזי החממה (כמות פליטות לכל 1,000 דולר בתמ"ג) הושגה רק הודות לכניסה נרחבת יותר של גז טבעי למשק הישראלי ולא הודות למאמצי התייעלות אמיתיים.

ישראל חייבת לנצל את כניסתו של הסכם פריז לתוקף ולהשתמש בידע הטכנולוגי שקיים כאן למטרות ייצוא. העולם משווע לפתרונות היצירתיים שנוצרים כאן. הידע הזה, כאמור, קיים גם בתחום הפחתת הפליטות - טכנולוגיות של אנרגיות מתחדשות, מכשור ובקרה המביאים להתייעלות אנרגטית, טכנולוגיות מים שמייעלות את השימוש במים ולכן גם חוסכות אנרגיה ועוד. גם בתחום ההיערכות לשינויי אקלים יש לישראל מה להציע - חקלאות מותאמת לתנאי יובש, טכנולוגיות טיפול במים והשקיה ועוד.

שילוב ישראל במאמץ העולמי יכול מאוד לסייע לנו, כמדינה (גם מבחינת התדמית הטכנולוגית החיובית שלנו וגם מבחינה כלכלית) וכמובן, לסביבה.

חבל שבגלל מדיניות כושלת, נפספס את ההזדמנויות שנוצרות בימים אלו, לאור יחסי הציבור הרבים שתחום האקלים והשפעותיו.

הכותבת עומדת בתחום הסביבה **במוסד שמואל נאמן** וראש החוג לניהול משאבי טבע וסביבה באוניברסיטת חיפה